

Posudek bakalářské práce Juraje Koval'a: L'udské pozostatky na sídliskách českého eneolitu. 81 stran textu (včetně literatury), 1 tabulka, 31 obr., CD-R (databáze). Praha 2007, Univerzita Karlova.

Juraj Koval' předložil bakalářskou práci, ve které se zabýval pozoruhodnou tematikou sídlištních pohřbů českého eneolitu. Jakkoli je problematice pohřebního ritu ve starším pravěku věnována stabilní pozornost řady badatelů, přináší bakalářská práce nové pohledy na tu část pohřbů, které se nekonzentrují ve speciálních pohřebních areálech. Jsou to nejružnější varianty pohřbů (je na diskusi, dle jakých hledisek dělit tyto pohřby na takzvané rituální a takzvané nerituální), které jsou nalézány v různých typech sídlištních objektů nebo prostě jen v areálu sídliště.

Před několika lety přispěl k řešení problematiky sídlištních pohřbů Jan Rulf, který ve své studii vystihl povahu sídlištního pohřbívání v období neolitu a poukázal na skutečnost, že pohřby na sídlištních nepatří mezi jakési rarity pohřebního ritu, nýbrž že jsou jeho součástí, i když s určitou osobitou charakteristikou. Je potěšitelné, že J. Koval' se nyní ve své bakalářské práci k této problematice rovněž vyjadřuje, a to v chronologicky následném období. Pro český eneolit existuje řada studií, věnovaných pohřbívání (zejména pro kulturu se šňůrovou keramikou, kulturu zvoncovitých pohárů). Téma předložené bakalářské práce však nabízí další možnosti využití nálezů pohřbených (a to ať rituálně či nerituálně) příslušníků eneolitických kultur a upozorňuje na důležitost zevrubného rozboru všech dostupných nálezových okolností a extrakci dosažitelných vypovídacích možností jednotlivých nálezů.

Již první část práce, která představuje použitou metodu, přináší řadu zajímavých poznámek a postřehů autora k využití nálezů lidských pozůstatků v sídlištních areálech. J. Koval' se soustředil na detailní charakteristiku jednotlivých možných nálezových souvislostí a pokusil se je využít v další interpretaci pohřebního ritu eneolitické společnosti.

Osu práce tvoří kapitola Panoráma českého eneolitu. Zde autor v chronologickém přehledu jednotlivých úseků pozdní doby kamenné uvádí všechny jemu dostupné doklady o nálezech pohřbů na českých eneolitických sídlištních lokalitách. Zde je třeba připomenout, že k bakalářské práci autor přiložil CD, obsahující kompletní databázi nálezů s podrobnou charakteristikou, která je blíže vysvětlena (důvody jak použití tak i využití) v první části práce. Databáze obsahuje značné množství informací, autor zařazuje i některé nové popisné prvky, které dosud v hodnocení sídlištních hrobových nálezů využity nebyly.

Závěru práce dominuje autorovo stanovisko k výkladu zacházení s lidskými pozůstatky z hlediska jednotlivých kultur českého eneolitu. J. Koval' soudí, že lze zachytit zřejmá

specifika každé ze zahrnutých kultur, což pro něj znamená, že pohřbívání na sídlištích není jen „průběžně se v pravěku vyskytující jev, výjimka v pohřebním ritu“, ale že je to skutečně průvodní jev, prvek pohřebního ritu. Je na autorovi samém, jak se mu podaří tato zjištění dále doplnit, využít a ověřit i v širším územním kontextu. Jeho první krok je však možno označit za podařený.

Bakalářská práce je rovněž po formální stránce v uspokojivé podobě, vytknout je možno pouze některé překlepy, které by pozorná korektura textu bezpečně odhalila. Ze všech výše uvedených skutečností vyplývá, že práce splňuje všechny nároky, kladené na úroveň bakalářské práce a proto ji doporučuji k obhajobě.

doc. PhDr. Miroslav Popelka, CSc.

Praha, 28.8. 2007